

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง
 หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก

ผู้เขียน นางสาวบรรจงพร กันเผือก

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. ทศพร คำผลศิริ ประธานกรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงฤดี ลาสุขะ กรรมการ

บทคัดย่อ

การเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง เป็นภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญและพบได้บ่อยในผู้สูงอายุที่รับการรักษาตัวในโรงพยาบาล แผลกดทับทำให้เกิดความเจ็บปวด เกิดการติดเชื้อซึ่งอาจลุกลามจนทำให้เสียชีวิตได้ ดังนั้นการป้องกันการเกิดแผลกดทับจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operational Research) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก โดยประยุกต์กรอบแนวคิดของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ และการประเมินผลลัพธ์ของสภาวิจัยทางการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (National Health and Medical Research Council [NHMRC]) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ 1) พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 ซึ่งใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกจำนวน 15 คน 2) ผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 ยังไม่เกิดแผลกดทับ และญาติผู้ดูแลผู้สูงอายุจำนวน 20 คู่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา คือ แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง ประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 หมวด ได้แก่ 1) การประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ 2) การดูแลสภาพผิวหนัง 3) การจัดทำ 4) การใช้อุปกรณ์

ช่วยลดแรงกด 5) ภาวะโภชนาการ และ 6) การจัดโปรแกรมให้ความรู้ แก่ทีมผู้ดูแลและญาติผู้ดูแล ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ .86 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง และ 2) แบบบันทึกการเกิดแผลกดทับผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบฟิชเชอร์ (Fisher's exact probability test)

ผลการศึกษพบว่า

1. หลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองมีอุบัติการณ์การเกิดแผลกดทับลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
2. ทีมผู้ดูแล มีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 93.33
3. ญาติผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 75

จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก มีประสิทธิผลในการป้องกันการเกิดแผลกดทับและลดอุบัติการณ์การเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง ดังนั้นจึงควรนำแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันการเกิดแผลกดทับไปใช้ในผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองต่อไป และการวิจัยครั้งต่อไปควรรศึกษาแบบมีกลุ่มกลุ่มควบคุมเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติ และควรพิจารณาถึงการวัดผลลัพธ์อื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล เป็นต้น

Independent Study Title Effectiveness of Clinical Practice Guidelines Implementation for Pressure Sore Prevention in Elderly with Cerebrovascular Disease at Female Medical Unit 1, Buddhachinaraj Hospital, Phitsanuloke Province

Author Miss Bunjongporn Kunphurk

Degree Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Lecturer Dr. Thodsaporn

Kumpolsiri Chairperson

Associate Professor Dr. Duangrudee Lasuka

Member

ABSTRACT

The incidence of pressure sores in people with cerebrovascular disease has become a major complication in hospitals and usually occurs among elderly patients. Pressure sores are painful and can cause infection and death. Therefore, pressure sore prevention is a high priority. This operational research aimed to study effectiveness of clinical practice guidelines (CPGs) implementation for pressure sore prevention in elderly with cerebrovascular disease at Female Medical Unit 1, Buddhachinaraj hospital, Phitsanuloke province. The process for implementation of the CPGs utilized the framework from The Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC) was applied. A purposive sampling method was used. The sample consisted of 15 Registered Nurses in Female Medical Unit 1 and 20 elderly with cerebrovascular disease, who were admitted into Female Medical Unit 1 and their caregivers. The tool in this study was the pressure sore prevention CPGs in elderly with cerebrovascular disease, which consisted of 6 sections; 1) pressure sore risk assessment, 2) skin care, 3) positioning, 4) pressure-redistributing devices, 5) nutrition, and 6) educational programs for health care personnel and elderly with

cerebrovascular disease and their caregivers. The tool was validated by experts and received a content validity index value of .86. Data were collected using: 1) Pressure Sore Risk Assessment Scales in elderly with cerebrovascular disease and 2) The Incident of Pressure Sore Recording Form in elderly with cerebrovascular disease. Data were analyzed with descriptive statistics and Fisher's exact probability test.

Results revealed that:

- 1) There was a statistically significant reduction in the incidence of pressure sores after the implementation of CPGs for pressure sores prevention in elderly with cerebrovascular disease ($p < .05$).
- 2) The satisfaction of CPGs implementation was evaluated at a high level by 93.33 % of the Registered Nurses.
- 3) The satisfaction of CPGs implementation was evaluated at a high level by 75% of the caregivers of elderly with cerebrovascular disease.

The findings of this study demonstrate that implementation of CPGs for prevention of pressure sores in elderly with cerebrovascular disease is effective in reducing the incidence of pressure sores. Therefore, CPGs implementation for pressure sore prevention in elderly with cerebrovascular disease should be continued. Further study should consider other outcome measurements, such as cost of treatment and length of hospital stay.